

niet afdoende. Het kerkrecht b.v. is bij alle docenten der synodocraten onveilig: ze preeken een **valse leer**. Hoofdzakelijk is: stuur geen ongevogden, geen clubgeesten, en laat alles **publiek** zijn. K. S.

## Onkruid op den akker.

In het Geref. Weekblad van 21 Dec. schrijft Prof. Dr. H. N. Ridderbos „een laatste woord inzake het verhaal-Groen“.

Er bestaat voor mij geen aanleiding onder deze omstandigheden om, voor zoover het dat verhaal betreft, nogmaals op deze zaak in te gaan. Met de vermelding van dit en andere feiten beoogde ik destijds aanwijzing te geven van de aanwezigheid eener onzuivere gezindheid bij een bepaalde groep in de Gereformeerde Kerken, die daarvan ten opzichte van medebroeders bij herhaling blijkt gegeven. Deze groep heeft zich ook laten verleiden tot een greep naar de macht om de anderen te binden aan eigen theologisch inzicht. Alleen wanneer men dit in rekening brengt wordt het m.l. duidelijk, dat en hoe door de plotselinge schorsingen en ontzettingen uit het ambt van twee hoogleraren, die de kerken met eere hebben gediend, gevolgd door zeer talrijke schorsingen en ontzettingen van anderen, een zoo ernstige crisis in het leven kon worden geroepen.

Aan het slot van zijn stukje klaagt Prof. Ridderbos erover, dat het onkruid, dat de goede verhoudingen dreigt te overwoekeren, bijna niet meer uit te roeien is.

Dat is ook geen wonder, want de onderlinge verhoudingen zijn immers al geruimen tijd verre van goed, zonder dat er behoorlijk iets aan gedaan is. Wanneer in de jaren 1936-1939 mede hierin de oorzaak moet worden gezocht, dat twee deputaten der Synode, de professoren Schilder en Vollenhoven weigeren langer deel te nemen aan de vergaderingen van de Deputaten, benoemd door de Synode van Amsterdam, dan oordeelt immers de Synode van Sneek op 11 Juni 1942 „dat de brochures van Prof. Hepp en ook de wijze waarop deze reageerde op het door Prof. Schilder geuite verlangen tot samenspreking, aan laatstgenoemde niet het recht verleenen, te weigeren verder aan de vergaderingen van deputaten deel te nemen“. En zij voegt er aan toe: „Dat een dergelijk recht ook niet kon worden ontleend aan de andere in het stuk der twee deputaten genoemde bezwaren tegen den gang van zaken in en buiten de commissie“. Op 27 Mei 1942 had de Synode reeds uitgesproken „dat de ook bij hem bestaande en door hem te berde gebrachte bezwaren, ondergeschikt moeten blijven aan den te volbrengen gemeenschappelijke arbeid en nimmer een instantie mogen en kunnen vormen om dezen gemeenschappelijke arbeid in de kerk te onderbreken“. Op die manier werd de baan in het leger door een Generale Synode van Gereformeerde kerken „voor ondergeschikt“ verklaard en zoodoende gehandhaafd. En nu zeggen wij: Hoe zijn de hielden gevallen en dat in een verderfende broedertwist? Dat komt ervan als men het onkruid rustig laat groeien en oordeelt, dat onder de bedrijven het kerkwerk rustig kan doorgaan. Dat proces van het onkruid op den akker weekert ondertussen gestadig voort, bij de bestaande onkruidcultures wordt regelmatig nog „niet onkruid in den akker gezaaid. Dit laatste woord van Prof. Ridderbos, evenals hetgeen hij in deze zaak reeds eerder schreef, is daarvan overtuigend bewijs.

De professor verklaart nu er zedelijk bezwaar tegen te hebben uitdrukkingen als de door mij genoemde te bezigen en verklaart mede op dien grond opnieuw het inmiddels door mijn broer Ds. J. Groen voor God en menschen bevestigde bericht van mij voor volkomen fantastisch. Het is inderdaad verre van fraai een broeder, die men censurabel acht, bij een varken te gaan vergelijken. Toch is daarmee nog niet het dieptepunt in taalgebruik bereikt. Sprekt men van een varken, dan geldt daarvan, dat het beest, ook nu maar zolang het leeft, kan knorren, maar lasteren kan het niet. Van dit laatste nu heeft Prof. Ridderbos ons beschuldigd, toen hij dit bericht van mij rangschikte onder hetgeen hij noemde „alle lasten van de Reformatie“. Van dit blad is redacteur Prof. Dr. K. Schilder. Ook deze zal ongetwijfeld nog liever voor een varken dan voor een lasteraar worden uitgemaakt.

Dezer dagen ontving ik van hem een kort bericht, met als ondertekening niet de bekende initialen K. S., maar leuk weg „Het varken“. De humor, dien Ds. Meyster zoozeer waardeert, is hier te proeven. Maar een beschuldiging van laster smaakt ten allen tijde bitter op de tong. De aantijging is toch zooveel te erger. Professor Dr. H. N. Ridderbos is daarop attent gemaakt. En ziet nu: hij zwijgt. Hij wil wel, dat wij van hem gelooven, dat wanneer mijn broer hem destijds om opheldering had verzocht, de zaak direct tot algeheele tevredenheid zou zijn opgelost. Hij demonstreert gelijktijdig, welke waarde aan deze zijn betuiging kan worden toegekend. Daarbij gaat hij ook geheel voorbij aan het feit, dat de zaak hem destijds volgens mijn broer stante pede onder de aandacht werd gebracht. Na zulk een gezegde moest het toch voor iemand zonder berenheid bij een interruptie als deze: „Is dat een personificatie?“ voldoende zijn om den prik te gevoelen en tot bezinning te komen. Ds. Groen schreef evenwel, dat de professor de zaak glimlachend onopgelost had gelaten. Geheel in denzelfden geest gaat hij nu ook weer te werk met zijn beschuldiging van laster. In het wilde weg spreekt hij van „alle laster“, dit betekent dus: veelvuldige laster van de Reformatie. Hij zegt daarop niet te kunnen ingaan. Iemand, wien daartoe den tijd ontbreekt, moest terwille van de goede verhoudingen, dat woord laster maar binnenhouden, dunkt mij. De professor wordt op deze zware beschuldiging attent gemaakt, schrijft vervolgens een laatste woord, maar daarvan geen woord!

Dat is nu de verdorven geest onder ons, ook door anderen reeds eerder als zeer actief gesignaleerd, in het bezigen van onzuivere woorden en het even onzuiver verzwijgen en ontwijken van antwoorden. Men klaagt over het onkruid steen en been, maar inplaats van het te wieden bevordert men zijn groei aan allen kant. Laat mij nu ook eens mezelf voorzichtig aan beeldd spraak mogen wagen: Het is op die manier met de broeders: Den Moriaan (wiens beeld men in dezen vertoont; natuurlijk opgevat naar de uitwendige zijde van het „corpus“ om met Ds. C. Vonk te spreken!) gewassen! En daarom is dit mijn laatste woord.

P. GROEN.

**Naschrift.** Dr. H. N. Ridderbos heeft niet gezegd: ik herinner me niets van 't geval, doch: ik weet mij geheel vrij van eenigzins spreekwijze zooda als mij hier (d.w.z. door Ds. J. Groen) in den mond gelegd wordt. Nu hij zoo spreekt, verklaar ik, Ds. Groen van a tot z te gelooven; anderen bevestigen trouwens zijn bericht als juist. Overigens haal ik mijn schouders op, als deze man klaagt dat door publicaties als van de H.H. Groen de „broederlijke omgang“ geschaad wordt. Ik heb van eenigen omgang van dezen schrijver, dien ik dadelijk op de hoogte stelde van mijn bezwaar tegen de eigenmachtige continuering der Synode nog nooit iets gemerkt. Wel van zijn meedoen aan het professorenverraad (argumentjes zoeken, die men later cadeau gaf). Tenslotte: de uitlating zelf verwonderde mij absoluut niet; ik weet, dat de „geest“, die uit die woorden sprak, er was, en er is; de aangehaalde woorden waren dan ook maar bijzaak. K. S.

## Geen revisie!

De synodocratische pers komt los. Eerst heeft ze, toen de zaken hopeloos in de war gestuurd werden door de V.U.-professoren en Kamper genooten, gewogen of met falset-stem het formulier-gebed van den volgzame opgezegg. Ze zou grootendeels het daarbij gelaten hebben als het gelukt was, het „conflict“ te localiseeren, zooda als bedoelde professoren gehoopt hadden — dr. Ridderbos (H.N.) zal dit laatste wel niet ontkennen. Nu dit niet gelukt is, komt er hier en daar nerveuze gelul-muziek voor de in wording zijnde „synode“ of (in elk geval weer onregelmatig bijeengeroepen) synode. De oude „dit“ nog altijd, als we 't wel hebben. Maar niets is hier te gek.

Tot nu toe lijkt deze nieuwe synode voor velen een revisie-synode. Niet, dat ze durven hopen, dat er revisie komt. Neen, ze hebben alleen maar een hoopje, dat ze ten minste overwogen zal worden.

Maar de pers hoopt wat anders. Zij verlangt dat de Heere God niet met revisie Zijn volk zal aan boord komen. Er is b.v. een dominee (v. d. Linden), die nog niet eens weet, of hij een voorstel aan zijn kerkeraad eens zal, maar eerst eens bij anderen komt informeren, om te weten of het voorstel van zij-wat-en-zij-wat-cadeau-doen (recht-spreken komt niet in aanmerking!) kans van slagen heeft.

Natuurlijk moet dan dit **geen-recht-spreken** als zoodanig weer **gecamoufleerd** worden ook; daarom moet in zijn gedachten een schorsing en afzetting met leedwezen over haar geschied-zijn worden teruggenomen (‘n cadeauje voor den afgezette), doch moet de **motivatie** der terugneming zijn: we zullen nog een tikje **lankmoediger** zijn tegen den afgezette, je moet den man 'n beetje kennen (‘n cadeauje voor de „synode“ en voor de eventuele synode dus).

Met andere woorden: **geen werkelijke revisie**; maar **herhaling** der van God vervloekte **utiliteitspolitiek**, die, als de kwade erfenis der H. H. Kuiper-politiek al die schande bracht.

**Geen revisie** — zóó bidt elders 'n andere dominee (Impeta). De Heere moge de a.s. „appel-synode“ „ontzaglijk-veel weldadigheden“ schenken. Maar dan komt het. **Welke? Wat voor weldadigheden?** De stukken her-bestudeeren? Een man, die (ook door dr. Impeta) werd weggestuurd zonder gehoord te worden, alsnog **daarover** beleefd excuus aanbieden, en de consequenties trekken? De Acta, die de stukken verdonkeremanen, terugsturen en behoorlijker Acta eischen? De bijeengeraapte grondjes voor schorsing etc. stuk voor stuk bekijken, temeer, nu ze toch al tegenover anderen, die men kalmpjes laat begaan, prijsgegeven zijn in den grooten wir-war, dien Ridderbos-Groshede achterlieten? Recht doen naar alle kanten en één lijn trekken, hoe dan ook?

Houd op met vragen. Zie hier wat dr. Impeta van den Heere bidt:

Die Synode heeft ontzaglijk-veel weldadigheden van onzen trouwen Verbonds-God noodig. Eensdeels om niet te doen alsof al het tevoren geschiedde voor niets geschied was, één groote vergissing zou zijn. éénparig (en dan natuurlijk met ernstig schuldgevoel en groot leedwezen!) moest worden teruggenomen. Dan zou zij de ernstige bedoelingen der twee vorige Synoden, de geboden, de worstelingen om Gods licht en leiding, in het aangezicht slaan. En velen van zich afstooten die tot nu toe hadden gemeend, hoezeer ook met diepe smart om wat ze om zich heen zagen gebeuren, in den rechten weg te zijn.

Maar anderzels heeft deze komende Synode, hebben straks al de leden ervan, zich voor het aangezicht van God te stellen. En hun verantwoordelijkheid te beseffen.

Want als het toch éven mogelijk is, dan moeten we niet alleen eenmaal in den hemel één zijn, maar ook reeds hier op de aarde.

En dan moeten we trachten, met het uiterste van onze kracht, om in elk geval te bewaren, wat we nog hebben; opdat de scheur — indien ze eens niet geheeld werd — niet nog verder trekke.

Derhalve: of Gods Wet in het aangezicht geslagen

is, dat komt niet in onderzoek. Bij voorbaat worde gewaakt, dat de bedoeling dergenen, van wie gezegd wordt, dat ze de Wet in 't gelaat sloegen, niet in het aangezicht geslagen worden. En voor de rest — utiliteit, utiliteit. De Heere moge helpen, maar **Hij moet Zich toch houden binnen zekere grenzen.**

Wij voor ons gelooven niet dat er revisie komt. Want wie oogen heeft om te zien, heeft al lang bemerkt, dat men 'n gang blijft gaan. En ook ds. S. G. de Graaf heeft zich door schorsing van kracht beroofd. Wie van deze kerk-redders heeft het aangedurfd, die zoogenaamde Acta, die het volk om den tuin leiden door verzwijging van de fijne puntjes, **verontwaardigd terug te sturen?** De zig-zag-lijn van dr. J. Ridderbos, welke in die Acta gemaskeerd wordt, beheerscht nog de heele situatie. Er komt geen echte revisie.

K. S.

## Rechts-onzekerheid.

Terwijl in Noord-Holland de rechtspraak in hooger beroep het recht der plaatselijke kerk erkend heeft en brutale rechtsverkrachting binnen de kerk ook als zoodanig aangemerkt heeft, daar heeft in Leeuwarden in één geval een andere rechtbank in anderen zin beslist, ook in hooger beroep.

We zouden nu raden, den **langen weg** te volgen. Begrijpen we het goed, dan was ook deze tweede uitspraak (inzake Houwerzijl) „kort geding“. Laat men de Leeuwarder argumenten eens afwachten, en deze **openlijk** bekijken (hetgeen met name één der rechtshouders, die, hoewel synodocratisch ouderling, niet terugtrad, alleen maar aangenaam zal mogen vinden), en dan de **contra-argumenten** op tafel leggen bij een gewone procedure. De Nederlandsche rechtspraak heeft voor 't eerst in Nederland recht gedaan in bepaalde gevallen en — ondanks enkele synodocratische advocaten, die soms met 't grootste genoegen in hun pleidooien heel de Scheiding en Doleantie veroordeelen — geluisterd naar de stem van vrijgemaakte kerken. Die winst moeten we niet prijsgeven, door de zaak nu maar haastig af te doen. Ik adviseer: begin van voren af aan, pluiz de Leeuwarder argumenten uit, en zoek zoo lang mogelijk recht. Het gaat om de toekomst der rechtspraak ook, en om de Kerk. Het moet mogelijk zijn, de Leeuwarder argumenten te weerleggen.

K. S.

## De kerkrechtelijke ketterijen van Amsterdam en (het veranderde) Kampen werken door.

Herhaaldelijk wezen we aan, dat in navolging van dr. H. H. Kuiper, die tegen 't eind van zijn leven zijn vader in hoofdzaken verloochend heeft, ook de heeren Nauta en Den Hartogh tot de kerkrechtelijke ketterij vervallen zijn. In hun onbekookte schorsingsdrijfverij hebben ze de zelfstandigheid en het recht der plaatselijke kerken, grondpijler van de Doleantie, logelaten.

Hun ketterijen wreken zich thans fataal.

De Groningsche advocaat Mr. Bolt, heeft in zijn pleidooien ten gunste der synodocraten, rondweg de rechtbank verzocht dezelfde redeneering te volgen als in 1886 de Hervormde Kerk begeerde aangewend te zien tegen de Doleerenden.

En wie hem te hulp riepen jubelen, als hij te Leeuwarden voor hen een Pyrrhus-overwinning boekt.

Het doert hen niet, dat daarmee de zenuw der Doleantie-vertoogen doorgesneden is. Dat hiernaar principieel het kerkelijke en ook nationale appel op het recht van alle in reformatie zich zuiverende kerk wordt ongedaan gemaakt. Principieel, ook afgedacht van de bijzondere kwesties van 1944-1945.

't Was al mis, toen in het Concertgebouw dr. H. H. Kuiper op het podium ging staan om 't werk van zijn vader te herdenken. Maar nu **BLIJKT** het ook mis te zijn. Kwade beginselen werken door; principia obsta, sero medicina paratur, cum mala per longas invaluere moras. D.w.z. wie den wissel verkeerd zet, laat den trein verongelukken.

K. S.

## Sju- en sjeu-sjoernalistiek.

De Overijselaars en Drentenaren worden nog altijd voorzoover ze niet den blinddoek afwierpen; voorgelicht door een synodocratisch orgaan, geheeten „Gereformeerd Kerkblad“, en geredigeerd door de heeren Impeta en Vellenga.

Eerstgenoemde heeft onlangs van laatstgenoemde den „humor“ geconstateerd. Humor is „vocht“, tenminste „in het oorspronkelijke“. Van „vocht“ kwam de schrijver op „saus“. Van „saus“ op een bepaalde saus, die hij „sju“ noemde. „Sju“ maakt het eten smakelijk — tenminste als ze goed is. En dr. Impeta vond die sju van zijn collega maar wát goed.

Nu, van „sju“ worden de Overijselaars en Drentenaren rijkelijk, bedoeld. 't Gevalletje-Ridderbos (dr. H. N.), waarover de heer P. Groen en ds. J. Groen schreven, werd óók al onder de rubriek humor — sju ondergebracht, ditmaal door ds. Vellenga: als er zoo iets over het hangende varken gezegd zou zijn, welnu, humor, meneeren! Sju, nog een schepje?

Deze week wordt het in synodocratische kringen verneembare geroep tegen de professoren-ter-synode van zijn ietwat verontrustend effect ontdaan door een citaatje van ondergeteekende. Ik raak in de mode — bij de sju-sjoernalistiek. Als 't om **profeteeren** gaat is ze me evenwel grandioos vergeten.

Natuurlijk is de sju-sjoernalistiek sju-sjoernalistiek. D.w.z. journalistiek van spel. Toen destijds een diplomaat in Bloemendaal een mislukte poging waaide, om van de professoren ter synode bepaalde menschen, die hem lastig waren, van de permanente uitnodiging uitgesloten te krijgen, maar zelf als **kerkrechtman** (!) met zijn maar al te vlotte vakgenooten altijd ter synode te kunnen zijn, heb ik gezegd: niet

een ke

Kuyper

dat hes

kwestie

natuurl

wel. M

— dat

De dr

hij toez

slotte t

En d

recht. A

die de

tegen h

Met arj

Hier

druppel

Impeta

bittere

kommer

Het zal

zijn. En

profetee

verzeke

den dan

lijk met

KORTE

ting v

ding t

in Ne

Op de

de Cla

(vrijgem

putaten

des Wo

ding me

logische

laatste t

te kome

van den

ven prof

Men v

ling van

van de

Noorden

behoorde

Er kor

Synode :

mogelijk

len des

moest w

zaak om

te mach

het voor

ding nut

onderwo

Generale

Na err

ook Ds

en ingw

seur der

den heer

recht aa

van Dep

het lever

cieele ve

Woords

(vrijgema

de door

den.

Men ac

de organi

zich nog

beyond, d

voorloopi

een recht

schenking

teeren, te

met het

naam Ge

stichting

positie en

terlijke ui

den bedre

Teneind

en de ket

lingen op

te Groni

voegdhede

ontslag v

van Dijk,

den, de d

langen de

dienen, zic

gevende v

geregeld

besluit or

uit den n

als een n

Gelijk h

ting, in d

schreven.

tot den D

voorzien

school en

der salari

door de C

de bemoe

prejudicie

ken ten o

Kampen e

voortzettin

in Nederla

De Stieh

leven gero

de broeder

Oosterom.

tinga. Gr

Noordwold